

L. van Noort

PR No 23-84

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1984/85**

Augustus 1986

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1984/85

Noort, L. van

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1986

48 p., 16 tab.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De boomkwekerijbedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 21.910, dat is 10% van de kosten (in 1983/84 -8%).

Het totaalinkomen bedroeg f 87.620,- per ondernemer. De gezinsbestedingen waren f 68.930,- (incl. f 20.560,- aan persoonlijke belastingen en premies). De besparing bedroeg derhalve f 18.690,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 37.110,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 13.480,-, zodat totaal f 50.590,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 7.950,- afgelost en de bruto-investeringen minus WIR-premie bedroegen f 20.480,-.

In het rapport zijn de bedrijven onderscheiden naar geografische ligging en financiële positie.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Boomkwekerij/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 De methode	7
1.3.1 Algemeen	7
1.3.2 De bescheiden	7
1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten	7
1.3.4 De balans	8
1.3.5 De gebruikte begrippen	9
1.4 De groepering van de bedrijven	9
2. DE BEDRIJFSUITKOMSTEN	11
2.1 Het grondgebruik	11
2.2 De arbeidsbezetting	12
2.3 De bedrijfsresultaten	12
2.3.1 Per bedrijf	12
2.3.2 Per ha boomkwekerij	13
2.4 De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij	15
2.5 De spreiding van het ondernemersoverschot in procenten van de kosten (rentabiliteit)	15
2.6 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	15
2.7 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing	19
3. DE FINANCIERING	20
3.1 De herkomst van de middelen	20
3.2 De besteding van de middelen	20
3.3 De balans	21
3.3.1 Activa	21
3.3.2 Passiva	21
3.4 De toename van het eigen vermogen van 30 juni 1984 tot 30 juni 1985	22
3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1985	22
3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1985	23
3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	23
3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie	23

INHOUD (vervolg)

	Blz.
BIJLAGEN	31
1. Grondgebruik over 1984/85	32
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1984/85	33
3. Bedrijfsresultaten over 1984/85	34
4. Spreiding van het ondernemersoverschot in % van de kosten	35
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1984/85	36
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaalinkomen van de ondernemer	37
7. Spreiding van de besparing	38
8. Herkomst van de middelen	39
9. Besteding van de middelen	40
10. Balans per 30 juni 1985	41
11. Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1985 en de vermogensvergelijking	42
12. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1985	43
13. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1985	44
14. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten	45
15. Bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer) over de jaren 1981/82 t/m 1984/85	46
16. Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per 30 juni over de jaren 1981/82 tot en met 1984/85	47

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemeteelt onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het desbetreffende boekjaar of afzetseizoen worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt circa negen maanden na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter en zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven om jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de vijf jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de boomkwekerij is met ingang van het boekjaar 1984/85 vernieuwd en op een landelijke basis gebracht. Als basis hiervoor is gebruik gemaakt van de Landbouwtelling 1982. De populatie - waaruit de steekproef voor de boomkwekerij is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. die niet met een tuincentrum zijn verbonden;
- d. die geen of nauwelijks handel 1) in boomkwekerij bedrijven;

- 1) ten hoogste 20% van de totale verkopen.

- e. met 60% en meer op basis van sbe aan boomwekerijgewassen en/of vaste planten in de open grond.

Aan deze criteria voldeden 1.224 bedrijven met een oppervlakte boomwekerijgewassen in de open grond van 2.523 ha.

De bedrijven zijn met zes verschillende steekproefpercentages in de steekproef vertegenwoordigd, te weten:

- a. 4,6% voor bedrijven met 70-160 sbe in Boskoop e.o.;
- b. 9,0% voor bedrijven met 160-340 sbe in Boskoop e.o.;
- c. 21,2% voor bedrijven met 340 e.m. sbe in Boskoop e.o.;
- d. 3,1% voor bedrijven met 70-160 sbe in overig Nederland;
- e. 6,8% voor bedrijven met 160-340 sbe in overig Nederland;
- f. 16,1% voor bedrijven met 340 e.m. sbe in overig Nederland.

Hieruit blijkt dat de "grote" bedrijven sterker in de steekproef zijn vertegenwoordigd dan de "kleine" bedrijven 1). Bij de vaststelling van voornoemde steekproefpercentages is er rekening mee gehouden dat bij de werving niet alle bedrijven geschikt zouden zijn. Vanuit de Landbouwtelling zijn niet alle kenmerken van het bedrijf af te lezen, waardoor een aantal bedrijven niet in het onderzoek kon worden betrokken. Als ongeschikte bedrijven voor het onderzoek werden aangemerkt:

- a. bedrijven met te veel handel
- b. bedrijven met een tuincentrum;
- c. te kleine bedrijven;
- d. die gemengd waren met andere takken van bedrijf of beroep.

Deze ongeschiktheid voor het onderzoek, kon pas (volledig) bij de werving van de bedrijven worden vastgesteld.

Uiteindelijk konden in het boekjaar 1984/85 57 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze bedrijven vertegenwoordigen een populatie van 812 bedrijven met een oppervlakte boomwekerijgewassen (in de open grond) van 1.988 ha. De landelijke oppervlakte met boomwekerijgewassen (in de open grond) bedroeg in 1984 6.065 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan slechts 33% gerepresenteerd 2).

- 1) Op eerstgenoemde bedrijven is de bijdrage aan de totale produktie veel groter dan van laatstgenoemde bedrijven. Ervan uitgaande dat slechts een beperkt aantal bedrijven per tak van tuinbouw in het onderzoek kan worden opgenomen, wordt door deze werkwijze de betrouwbaarheid van de cijfers vergroot. Rekenkundig zijn de verschillen in de steekproefpercentages geëlimineerd door voor elk steekproefpercentage een wegingsfactor vast te stellen. De wegingsfactor is gelijk aan 100 gedeeld door het steekproefpercentage.
- 2) De populatie waarop de steekproef is gebaseerd is beschreven in LEI-publikatie "Mededeling 312".

1.3 De methode

1.3.1. Algemeen

Voor alle deelnemende bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld, dit betekent dat de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd en toegevoegd aan de kosten. Eveneens zijn onder de kosten opgenomen de - op bedrijfseconomische basis - berekende afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen en de rente over het geïnvesteerde vermogen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet te vergelijken met de inkomens en vermogens die op basis van de fiscale wetgeving worden vastgesteld. Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de duurzame slijtende produktiemiddelen is rekening gehouden met de aanspraak 1) op WIR-premie. Dit betekent dat de bedrijfseconomische waarde van alle duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus de aanspraak op WIR-premie. Dit geldt ook voor de berekende aanwas, de afschrijving en de rente met betrekking tot de duurzame slijtende produktiemiddelen.

38% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de duurzame slijtende produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.3.2 De bescheiden

De betaalde kosten en de ontvangen opbrengsten zijn voor groot deel ontleend aan de kas- en bankbescheiden, de loonstaten en de rekeningen van leveranciers en anderen die diensten hebben verleend. Dit geldt eveneens voor investeringen in duurzame produktiemiddelen, het aantrekken of aflossen van vreemd vermogen, het ontvangen van subsidies, enz.

1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten

De afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten.

De rente over het geïnvesteerde vermogen is bepaald op 7,00% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten en de normale behoefte aan vlottende middelen waarover resp. 2,5%

- 1) Onder aanspraak op WIR-premie is verstaan de basispremie en de gemiddelde kleinschaligheidstoelage. Deze bedroeg in 1984 voor gebouwen, glasopstanden en vaste installaties 17% en voor de overige duurzame slijtende produktiemiddelen 18%.

en 8,50% is berekend. Het geïnvesteerde vermogen 1) is de som van: de waarde van de grond; de economische boekwaarde van de dode en levende inventaris; de normale behoefte aan vlottende middelen.

De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en gezinsleden zijn berekend op basis van een taxatie van de door hen verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is op CAO-basis (incl. het werkgeversdeel in de sociale lasten) gewaardeerd.

De becijferde resultaten zijn ten dele beïnvloed door de waardeverschillen van de voorraad bomen aan respectievelijk het begin en het einde van het boekjaar. De waardering van deze voorraden heeft, om praktische redenen, langs normatieve weg plaats gehad. Dit houdt in dat ten aanzien van de nauwkeurigheid waarmee de voorraadwaarden zijn benaderd - en de bedrijfsresultaten zijn vastgesteld - voorbehoud dient te worden gemaakt.

Het ondernemersoverschot is het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. In de kosten is geen vergoeding opgenomen voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het ondernemersoverschot. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

1.3.4 De balans

De grond in Boskoop e.o. is gewaardeerd op f 115.000,- per hectare. Voor de overige gebieden variëren deze waarden van f 30.000,- tot f 44.000,- per hectare.

De duurzame slijtende produktiemiddelen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie. Deze is ontleend aan gegevens die ook ten behoeve van de afschrijvings- en renteberekening zijn verzameld.

De woonhuizen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de herbouwwaarde.

Voor de waardering van de plantopstand is gebruik gemaakt van stichtingskostenberekeningen van het LEI.

In de balansen zijn ook de privé-bezittingen opgenomen.

Met de vordering van WIR-premie is rekening gehouden.

Het totale vreemde vermogen is onderscheiden in: vreemd vermogen op lange termijn en vreemd vermogen op korte termijn. Wat de belastingen betreft is alleen rekening gehouden met nog te betalen omzet- en loonbelasting.

De nog te betalen persoonlijke belastingen zijn niet opgenomen.

- 1) Deze investering omvat ook de bedrijfsmiddelen die door de ondernemer zijn gepacht. Over deze waarde is geen rente in de kosten opgenomen.

1.3.5 De gebruikte begrippen

Ondernemersoverschot in procenten van de kosten

Het ondernemersoverschot in procenten van de kosten is zowel in een gewogen als in een ongewogen gemiddelde tot uitdrukking gebracht. Bij de berekening van het gewogen kengetal is het totale ondernemersoverschot van alle bedrijven van een groep gedeeld door 1% van het totaal van de kosten van die bedrijven. Voor de berekening van het ongewogen gemiddelde is deze deling voor elk bedrijf afzonderlijk verricht, waarna het gemiddelde van de kengetallen werd vastgesteld.

Arbeidsopbrengst per mensjaar

De arbeidsopbrengst per mensjaar is het bedrag dat door allen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht, te zamen als inkomen is genoten. Het is de som van ondernemersoverschot en de kosten van arbeid. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - mensjaren, verkrijgt men de gemiddelde arbeidsopbrengst per mensjaar.

Inkomen, besparing en gezinsbesteding (gemiddeld per ondernemer)

- Arbeidsopbrengst van de ondernemer: ondernemersoverschot vermeerderd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer.
- Ondernemersinkomen van de ondernemer: arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van berekende en betaalde rente alsmede de in 1984/85 ontvangen rentesubsidie.
- Gezinsinkomen uit bedrijf: ondernemersinkomen verhoogd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de gezinsleden.
- Totaalinkomen: gezinsinkomen uit bedrijf verhoogd met het inkomen buiten bedrijf.
- Besparing: mutatie in het eigen vermogen vermindert met de investeringssubsidie, erfenissen en/of schenkingen, koerswinsten of -verliezen op effecten, boekwinsten of -verliezen op produktiemiddelen, e.d.
- Gezinsbesteding: het totaalinkomen vermindert met de besparing.

1.4 De groepering van de bedrijven

In dit verslag zijn de resultaten van 57 bedrijven met 60% en meer sbe aan boomkwekerijgewassen en/of vaste planten opgenomen. (Zie tabel 1.1). De bedrijven zijn geografisch onderscheiden. De 57 bedrijven zijn ook naar hun financiële positie onderscheiden in de tabellen 3.3 t/m 3.8.

Tabel 1.1 Aantal bedrijven in steekproef en populatie, indeling naar ligging en financiële positie

		Aantal bedrijven:	
		steekproef	populatie
- Geografische ligging:			
1.	Boskoop e.o.	30	477
2.	Overig Nederland	27	335
- Financiële positie:			
3.	Bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie	19	269
4.	Bedrijven met een relatief gunstige financiële positie	18	265
5.	Bedrijven met een relatief matige financiële positie	<u>20</u>	<u>278</u>
6.	Alle bedrijven	57	812

In de bijlagen 15 en 16 zijn gegevens opgenomen van alle deelnemende bedrijven in de jaren 1981/82 t/m 1984/85.

2. De bedrijfsuitkomsten

2.1 Het grondgebruik

De boomkwekerijbedrijven in Boskoop e.o. hadden gemiddeld 91 are voor boomkwekerijprodukten (in de open grond) in gebruik; in overig Nederland bedroeg deze oppervlakte 463 are. Zoals uit tabel 2.1 blijkt, valt in Boskoop e.o. sterk het accent op de sierconiferen, de overige sierheesters en klimplanten; samen nemen zij vrijwel de gehele oppervlakte voor hun rekening. In overig Nederland zijn bos- en haagplantsoen, de laan-, park- en vruchtbomen en de rozenstruiken van grote betekenis. De oppervlakte die met deze produkten was beteeld, bedroeg 345 are of wel 74%.

De gemiddelde kadastrale oppervlakte bedroeg 143 are in Boskoop e.o. en 815 are in overig Nederland, hiervan was respectievelijk 19 are en 416 are gepacht. Een uitvoerig beeld van het grondgebruik geeft bijlage 1.

Tabel 2.1 Het grondgebruik (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drij- ven		w.v. bedrijven gelegen in:			
			Boskoop e.o.		overig Nederland	
Aantal bedrijven	57		30		27	
	are	%	are	%	are	%
Bos- en haagplantsoen	54	22	-	-	130	28
Laan-, park- en vruchtbomen	47	19	-	-	114	24
Rozenstruiken	42	17	-	-	101	22
Sierconiferen	46	19	25	27	77	17
Overige sierheesters en klimplanten	56	23	65	72	41	9
Vaste planten	1	-	1	1	-	-
Totale boomkwekerij in de open grond	246	100	91	100	463	100
Boomkwekerij onder glas	4		5		4	
Totaal boomkwekerij	250		96		467	

2.2 De arbeidsbezetting

De arbeidsbezetting (zie bijlage 2) was op het gemiddelde boomkwekerijbedrijf 2,73 mensjaar, namelijk 1,68 mensjaar van ondernemers en echtgenotes, 0,25 mensjaar van overige gezinsleden en 0,80 mensjaar arbeid van personeel.

Op de bedrijven in Boskoop e.o. bedroeg de arbeidsbezetting 2,61 mensjaar per ha boomkwekerij, op de bedrijven in overig Nederland was dat 0,65.

De gemiddelde leeftijd van de ondernemers in de boomkwekerij bedroeg 39 jaar. Hierbij dient te worden opgemerkt dat voor bedrijven met meer ondernemers de gemiddelde leeftijd van de ondernemers van het desbetreffende bedrijf in aanmerking is genomen.

2.3 De bedrijfsresultaten

2.3.1 Per bedrijf

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf waren de kosten f 21.910,- hoger dan de opbrengsten. Dit betekent een verlies van 10% van de kosten (in 1983/84 -8% van de kosten). De bedrijven van Boskoop e.o. hadden een nadelig resultaat van f 6.050,- ofwel 3% van de kosten, de bedrijven in overig Nederland een verlies van f 44.480,- dat is 17% van de kosten. De bedrijven in Boskoop e.o. waren gemiddeld wat minder verliesgevend ten opzichte van het vorige boekjaar (rentabiliteit in 1983/84 -6% in 1984/85 -3%). Dit in tegenstelling tot de bedrijven in overig Nederland waar de rentabiliteit daalde met zes procentpunten, ofwel van -11% in 1983/84 tot -17% in 1984/85. Door de grote verscheidenheid van de boomkwekerijproducten is geen nadere onderscheiding naar bedrijfstype mogelijk.

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - dat is het ondernemersoverschot verhoogd met de als kosten gecalculeerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 42.360,- per ondernemer. Bij de berekening van onder andere de arbeidsopbrengst van de ondernemer kan het voorkomen dat extreem hoge uitkomsten van een kleine groep ondernemers het gemiddelde cijfer sterk beïnvloeden; het gevolg is dat het aantal ondernemers met een arbeidsopbrengst onder het gemiddelde groter is dan het aantal boven het gemiddelde. Ter vergelijking is daarom tevens de gemiddelde arbeidsopbrengst van de ondernemer van een "mediane groep" 1) van ondernemers gegeven. Van alle in tabel 2.2 opgenomen groepen van bedrijven, zijn de gemiddelde cijfers per ondernemer hoger dan de mediaan gemiddelden.

- 1) Onder mediane groep is hier verstaan 20% van het totaal aantal waarnemingen, te weten 10% links en 10% rechts van de mediaan. De mediaan is de middelste van alle waarnemingen, als deze naar "grootte" zijn gerangschikt.

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf)

	w.v. bedrijven gelegen in:		
	Alle be- drijven	Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Opp. boomkwekerijprod. (are)	250	96	467
Arb. bezetting (mensjaren)	2,73	2,51	3,04
Geïnvesteed vermogen per 1 juli 1984	593.000	474.000	761.000
Opbrengsten	206.110	201.660	212.440
Kosten	228.020	207.710	256.920
Ondernemersoverschot	-21.910	-6.050	-44.480
Id. in % van de kosten	-10	-3	-17
Arbeidsopbr. ondernemer:			
- per ondernemer	42.360	56.820	25.910
- mediaan	32.070	46.030	16.330

2.3.2 Per ha boomkwekerij

In tabel 2.3 zijn de bedrijfsresultaten per ha boomkwekerij opgenomen. Er zijn tussen Boskoop e.o. en overig Nederland grote verschillen in het geïnvesteed vermogen, in de arbeidsbezetting en de kosten en opbrengsten per ha boomkwekerij. De grote intensiteitsverschillen tussen de twee gebieden komen duidelijk naar voren in de cijfers gemiddeld per ha. Globaal zijn de gemiddelde cijfers per ha van Boskoop e.o. vier maal zo hoog ten opzichte van die van overig Nederland.

Tabel 2.3 De bedrijfsresultaten per ha boomkwekerij

	Alle be- drijven	w.v. bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Opp. boomkwekerij in are	250	96	467
	Per ha	Per ha	Per ha
Arbeidsbezetting (mensjaren)	0,92	2,61	0,65
Geïnvesteerd vermogen per 1 juli 1984	237.000	494.000	163.000
Opbrengsten:			
- boomkwekerijprodukten	77.340	199.730	41.890
- aanwas boomkwekerij	-90	7.450	-2.290
- overige opbrengsten	<u>5.190</u>	<u>2.880</u>	<u>5.890</u>
Totale opbrengsten	82.440	210.060	45.490
Kosten:			
- arbeidskosten 1)	43.200	101.910	26.230
- rentekosten	11.880	27.250	7.430
- afschrijvingskosten	6.090	14.380	3.690
- materiaalkosten	15.860	41.570	8.410
- overige kosten	<u>14.180</u>	<u>31.250</u>	<u>9.250</u>
Totale kosten	91.210	216.360	55.010
Ondernemersoverschot	-8.770	-6.300	-9.520

1) Minus loonsubsidie.

2.4 De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij

De gemiddelde kosten en opbrengsten per are boomkwekerij bedroegen in 1984/85 voor de bedrijven in Boskoop e.o. respectievelijk f 2.164,- en f 2.101,- voor de bedrijven in overig Nederland respectievelijk f 550,- en f 455,-. Op de bedrijven in Boskoop e.o. varieerden de kosten per are van f 941,- tot f 4.359,-, de opbrengsten van f 630,- tot f 5.251,-. Op de bedrijven in overig Nederland liepen de kosten per are uiteen van f 234,- tot f 3.162,-, de opbrengsten van f 87,- tot f 5.159,-. De spreiding van de kosten en de opbrengsten per are boomkwekerij is van de bedrijven in Boskoop e.o. opgenomen in tabel 2.4; voor de bedrijven in overig Nederland in tabel 2.5.

2.5 De spreiding van het ondernemersoverschot in procenten van de kosten (rentabiliteit)

Wanneer we het ondernemersoverschot bezien als percentage van de kosten, blijken ook hier de verschillen groot te zijn (zie bijlage 4). Van de deelnemende bedrijven had 26% een positief ondernemersoverschot. Deze groep van winstgevende bedrijven nam gezamenlijk 43% van de totale produktiewaarde voor zijn rekening. Van de resterende 74% van de bedrijven had de helft een negatief ondernemersoverschot tot 20%. Een vijfde deel van de verliesgevende bedrijven had een verlies van 40% en meer.

2.6 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - bestaande uit het ondernemersoverschot en de als kosten gecalculeerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 42.360,- (dit is 91% van het CAO-loon inclusief het werkgevers-aandeel in de sociale lasten, van een werknemer van 27 jaar of ouder werkzaam in de boomkwekerij).

Het ondernemersinkomen per ondernemer - de arbeidsopbrengst vermeerderd met het saldo van de berekende en betaalde rente en de rentesubsidie - bedroeg f 62.980,- (in 1983/84 f 64.760).

Het gezinsinkomen uit het bedrijf - dat is het ondernemersinkomen vermeerderd met de vergoeding voor de handenarbeid van de gezinsleden - bedroeg gemiddeld f 76.690,- per ondernemer (in 1983/84 f 71.870).

Het inkomen buiten bedrijf - gemiddeld f 10.930,- per ondernemer - is gespecificeerd opgenomen in bijlage 5. Hieruit blijkt dat de economische huurwaarde van de eigen woning - welke gesteld is op 6% van de boekwaarde van de woning - het belangrijkste bestanddeel is van het inkomen buiten bedrijf.

Tabel 2.4 Spreiding van kosten en opbrengsten per are boomwekerij van de bedrijven in Boskoop e.o
(aantal bedrijven per kosten- en opbrengstenklasse in %)

Kosten per are	f 500		f 1000		f 1500		f 2000		f 2500		f 3000		Totaal
	tot f 1000	%	tot f 1500	%	tot f 2000	%	tot f 2500	%	tot f 3000	%	en meer	%	
f 500 tot f 1000	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
f 1000 tot f 1500	7	5	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	19
f 1500 tot f 2000	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	14
f 2000 tot f 2500	-	-	-	4	9	5	-	-	-	-	-	-	18
f 2500 tot f 3000	-	-	-	7	4	2	6	-	-	-	-	-	19
f 3000 en meer	-	-	-	-	-	-	11	13	-	-	-	-	24
Totaal	13	5	32	18	2	30	100						

N.B.: De percentages boven de diagonale lijn zijn winstgevende, onder de lijn verliesgevende bedrijven.

Tabel 2.5 Spreiding van kosten en opbrengsten per are boomkwekerij van de bedrijven in overig Nederland (aantal bedrijven per kosten- en opbrengstenklasse in %)

Kosten per are	f 0		f 300		f 450		f 600		f 750		f 900		Totaal
	tot f 300	%	tot f 450	%	tot f 600	%	tot f 750	%	tot f 900	%	en meer	%	
f 0 tot f 300	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
f 300 tot f 450	13	13	-	-	5	5	-	-	-	-	-	-	18
f 450 tot f 600	18	18	12	12	6	6	-	-	-	-	-	-	36
f 600 tot f 750	4	4	9	9	11	11	-	-	-	-	-	-	24
f 750 tot f 900	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	4
f 900 en meer	-	-	-	-	-	-	8	8	-	-	6	6	14
Totaal	39	39	21	21	26	26	8	8	6	6	6	6	100

N.B.: De percentages boven de diagonale lijn zijn winstgevende, onder de lijn verliesgevende bedrijven.

Het totaalinkomen (zowel uit het bedrijf als buiten bedrijf) bedroeg gemiddeld f 87.620,- per ondernemer (in 1983/84 f 85.040,-). De gezinsbesteding ligt gemiddeld op een niveau van f 68.930,- (waarvan f 20.560,- aan persoonlijke belastingen en premie volksverzekering). Dit heeft tot een besparing geleid van f 18.690,- per ondernemer. Zowel de ondernemers van de bedrijven in Boskoop e.o. als die in overig Nederland hebben gemiddeld bespaard, namelijk f 22.920,- en f 13.870,- per ondernemer (tabel 2.6).

Tabel 2.6 De arbeidsopbrengst van de ondernemer, het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer)

	Alle be- drij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	70	32	38
Arbeidsopbrengst ondernemer	42.360	56.820	25.910
Ondernemersinkomen	62.980	77.540	46.400
Gezinsinkomen uit bedrijf	76.690	89.060	62.620
Totaalinkomen	87.620	101.380	71.950
Af: premie volksverzekering	9.110	10.640	7.360
premie vrijw. verzek.	5.800	4.520	7.250
pers. belastingen	11.450	14.230	8.290
betaald loon gezinsl.	3.840	4.040	3.620
ov. gezinsbestedingen	<u>38.730</u>	<u>45.030</u>	<u>31.560</u>
Totaal gezinsbestedingen	<u>68.930</u>	<u>78.460</u>	<u>58.080</u>
Besparing	18.690	22.920	13.870

Ter vergelijking zijn in tabel 2.7 de gemiddelde cijfers (per ondernemer) betreffende het totaalinkomen, de gezinsbestedingen en de besparingen in 1984 van enkele andere takken van tuinbouw opgenomen. Het blijkt dat de ondernemers van de bedrijven met champignonteelt gemiddeld het hoogste inkomen wisten te verwerven. Dit komt ook in de omvang van de besparing tot uitdrukking. Ontsparingen werden gemiddeld berekend voor de ondernemers in de fruitteelt.

Tabel 2.7 Totaalinkomen, gezinsbesteding en besparing (gemiddeld deld per ondernemer)

Takken van tuinbouw in Nederland	Aantal bedrijven	Aantal ondernemers per bedrijf	Totaalinkomen	Gezinsbesteding	Besparing
Groenteteelt onder glas	93	1,26	75.440	67.130	8.310
Snijbl.teelt onder glas	106	1,36	87.940	75.830	12.110
Potpl.teelt onder glas	47	1,52	87.840	65.570	22.270
Champignonteelt	41	1,09	123.110	65.980	57.130
Fruitteelt	51	1,38	71.660	75.080	-3.420
Groenteteelt open grond	57	1,30	61.790	54.280	7.510
Boomkwekerij 1)	57	1,16	87.620	68.930	18.690

1) Boekjaar 1984/85.

2.7 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing

De spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaalinkomen is opgenomen in bijlage 6.

Het blijkt dat 80% van de ondernemers een positieve arbeidsopbrengst had; 50% van de ondernemers had een arbeidsopbrengst hoger dan f 30.000,- en 22% hoger dan f 60.000,-.

Het totaalinkomen is de arbeidsopbrengst van de ondernemer, vermeerderd met alle inkomensbestanddelen uit bedrijf en het inkomen buiten bedrijf. Van voornoemd totaalinkomen - gemiddeld f 87.620,- per ondernemer - had 71% een inkomen hoger dan f 30.000,-, 58% hoger dan f 60.000,- en 40% hoger dan f 90.000,-. 11% had een totaalinkomen lager dan f 15.000,- en 4% een negatief inkomen. De spreiding van de besparing is opgenomen in bijlage 7.

Het blijkt dat twee derde deel van de ondernemers heeft gespaard: 38% had een besparing groter dan f 15.000,- en 18% groter dan f 45.000,-.

34% van de ondernemers heeft ontspaard, 16% had een ontsparing groter dan f 30.000,-.

3. De financiering

3.1 De herkomst van de middelen

Zoals eerder vermeld waren de besparingen in 1984/85 voor de boomkwekerijbedrijven positief, te weten f 21.760,- per bedrijf (in par. 2.6 zijn de besparingen per ondernemer vermeld). De afschrijvingen op duurzame slijtende produktiemiddelen en de plantopstand bedroegen f 15.220,-, daardoor kwamen de afschrijvingen en de besparingen uit op f 36.980,- (in 1983/84 f 39.810,-). De overige vermogensmutaties o.a. erfenissen, boekwinsten of verliezen bij desinvesteringen waren per saldo f 130,-. In 1984/85 kwam aan eigen middelen beschikbaar - de som van de afschrijvingen, de besparingen en de overige vermogensmutaties -f 37.110,- (in 1983/84 f 37.660,-).

Het vreemde vermogen nam toe met f 13.480,- waarvan f 7.270,- door nieuwe leningen o/g op lange termijn - zodat totaal f 50.590,- aan middelen ter beschikking kwam (zie bijlage 8). Op de bedrijven in Boskoop e.o. nam het vreemde vermogen (gemiddeld) toe met f 7.070,- op die in overig Nederland met f 22.610,-. Het totaal van de beschikbaar gekomen middelen bedroeg in voornoemde gebieden resp. f 44.440,- en f 59.330,-.

De aflossingen op leningen o/g zijn met ingang van het boekjaar 1983/84 onder de "besteding van middelen" opgenomen.

3.2 De besteding van de middelen

Van de beschikbaar gekomen middelen werd in 1984/85 gemiddeld f 7.950,- afgelost op het vreemde vermogen op lange termijn (exclusief de kredieten van banken) dat is 8,3% van de stand per 1 juli 1984 (zie bijlage 9).

Per bedrijf werd f 20.480,- in duurzame produktiemiddelen (incl. plantopstanden) geïnvesteerd 1). Er zijn bedrijven (33%) die niet hebben geïnvesteerd en o.a. bedrijven (25%) die voor f 40.000,- en meer hebben geïnvesteerd.

De overige produktiemiddelen (veldinventaris, materialen en vooruitbetaalde kosten) namen af met f 270,-.

- 1) Dit is na aftrek van de aanspraak op WIR-basispremie en de KST zijnde f 4.650,-.

De netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf bedroegen gemiddeld f 5.620,-, te weten:

a. netto-investeringen in woningen	+ f 3.660,-
b. deelname veiling e.d	+ " 220,-
c. leningen u/g	+ " 380,-
d. overige beleggingen	+ " 1.360,-
	+ f 5.620,-
	=====

De liquiditeiten (vorderingen, effecten en geldmiddelen) namen toe met f 16.810,- (in 1983/84 met f 20.780).

3.3 De balans

3.3.1 Activa

De totale bezittingen van de ondernemers op de boomkwekerij-bedrijven werden per 30 juni 1985 becijferd op f 750.500,- gemiddeld per bedrijf. Hiervan had f 442.080,- (59%) betrekking op duurzame produktiemiddelen (w.o. de voorraad bomen en plantopstanden f 176.930,-), f 1.740,- op overige produktiemiddelen f 175.350,- (23%) op deelnemingen en beleggingen (w.o. de woningen voor f 162.040,-). De resterende f 131.330,- (18%) had betrekking op de liquiditeiten (zie bijlage 10).

3.3.2 Passiva

Het vreemde vermogen bedroeg gemiddeld per bedrijf op 30 juni 1985 f 127.030,-, dat is 17% van het totale vermogen.

Van het vreemde vermogen op lange termijn is 84% door de Rabobank verstrekt.

In tabel 3.1 zijn zowel het totale als het vreemde vermogen (in % van het totale vermogen) van de boomkwekerijbedrijven vergeleken met die van andere takken van tuinbouw. Het blijkt dat de

Tabel 3.1 Het totale vermogen (gem. per bedrijf) en het vreemde vermogen (in % v.h. totale verm.) per 31 dec. 1984 1)

Takken van tuinbouw in Nederland	Totaalvermogen	Vreemd vermogen in % van totaalvermogen
Groenteteelt onder glas	939.960	44
Snijbloemeteelt onder glas	1.090.700	48
Potplantenteelt onder glas	1.175.920	53
Championteelt	706.770	41
Fruitteelt	1.140.630	20
Groenteteelt open grond	748.790	22
Boomkwekerij 1)	750.500	17

1) Voor de boomkwekerij per 30 juni 1985.

boomkwekerijbedrijven evenals de bedrijven met groente- en fruitteelt in de open grond - in vergelijking met andere takken van tuinbouw - met relatief weinig vreemd vermogen zijn gefinancierd.

3.4 De toename van het eigen vermogen van 30 juni 1984 tot 30 juni 1985

Voor het gemiddelde bedrijf steeg het eigen vermogen van f 594.570,- per 30 juni 1984 tot f 623.470,- per 30 juni 1985 als gevolg van:

a.	correcties a.g.v. een wijziging in de keuzeregeling betreffende de omzetbelasting	- f	120,-
b.	herwaardering i.v.m. wijziging WIR-premie	+ "	690,-
c.	herwaardering a.g.v. prijswijziging	+ "	6.450,-
d.	besparing	+ f	21.760,-
e.	overige mutaties 1)	+ "	120,-
f.	mutaties in het eigen vermogen	+ "	21.880,-
	Totaal	+ f	28.900,-

De herwaardering als gevolg van prijswijziging per 1 juli 1984 is ontstaan op:

-	grond	+ f	5.140,-
-	woningen	- "	2.510,-
-	bomen en plantopstanden	+ "	10,-
-	duurzame slijtende produktiemiddelen	+ "	3.810,-
	Totaal	+ f	6.450,-

De solvabiliteit (eigen vermogen in % van het totaalvermogen) bedroeg gemiddeld per:

30 juni 1984	83,0%
1 juli 1984	83,2%
30 juni 1985	83,1%

De solvabiliteit per 30 juni 1984 is vrijwel gelijk aan die per 30 juni 1985.

3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1985

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf bedroeg de solvabiliteit 83% per 30 juni 1985. De bedrijven in Boskoop e.o. en die in overig Nederland hadden gemiddeld een solvabiliteit van resp. 84% en 82%.

Uit de spreiding blijkt 82% van de bedrijven een hogere solvabiliteit had dan 60%, 60% hoger dan 80% en 48% hoger dan 90% (zie bijlage 12).

1) Gespecificeerd in bijlage 8.

3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1985

Het saldo van de aanwezige middelen en vreemd vermogen op korte termijn was per 30 juni 1985 f 112.368,-, dat is 49% van de kosten. Voor de bedrijven in Boskoop e.o. was dit saldo f 106.770,- voor die in overig Nederland f 120.310,- per bedrijf, dat is resp. 51% en 47% van de kosten (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1985 (gemiddeld per bedrijf)

	w.v. bedrijven gelegen in:		
	Alle bedrijven	Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
A. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	133.070	129.750	137.800
B. Vreemd vermogen op korte termijn	<u>20.710</u>	<u>22.980</u>	<u>17.490</u>
Saldo (A minus B)	112.360	106.770	120.310
Idem in % van de kosten	49	51	47

3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten

Voor het gemiddelde boomkwekerijbedrijf waren de liquide en vlottende middelen, per 30 juni 1985, 49% van de kosten hoger dan het vreemde vermogen op korte termijn. De spreiding is groot. Van de bedrijven had 44% een hoger saldo dan 50% van de jaarkosten; 14% van 30% tot 50% van de jaarkosten en 26% van 0% tot 30%. Bij 16% van de bedrijven was het vreemde vermogen op korte termijn hoger dan de aanwezige middelen (zie bijlage 14).

3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie

De 57 boomkwekerijbedrijven zijn naar hun financiële positie onderscheiden op basis van twee criteria, te weten: de solvabiliteit per 30 juni 1985 en de besparing in procenten van de kosten. Op grond van deze kengetallen zijn arbitrair enkele scheidings-

lijnen getrokken, waarbij gestreefd is groepen te vormen die ieder ongeveer een derde deel van de populatie vertegenwoordigen.

Dit heeft tot de volgende onderscheidingen geleid:

- bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie: 19 bedrijven (33%);
- bedrijven met een relatief gunstige financiële positie: 18 bedrijven (33%)
- bedrijven met een relatief matige financiële positie: 20 bedrijven (34%).

Tabel 3.3 Aantal bedrijven resp. per klasse van solvabiliteit besparing in procenten van de kosten

Solvabiliteit per 30 juni 1985	Besparing in procenten van de kosten						
	Negatief			Positief			
	21 e.m.	20-10	10-0	0-10	10-20	20-30	30 e.m.
tot 20	-	-	-	-	-	-	-
20 - 30	-	1	-	-	-	-	-
30 - 40	-	-	2	1	-	-	-
40 - 50	-	1	-	-	-	-	-
50 - 60	1	-	2	1	-	-	-
60 - 70	1	-	1	1	2	-	-
70 - 80	4	-	2	3	-	-	-
80 - 90	-	2	-	2	1	1	1
90 - 100	-	1	2	7	6	4	7

In tabel 3.4 zijn de gemiddelde balansen van de drie onderscheiden groepen van bedrijven opgenomen. De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie zijn gemiddeld met f 47.500,- vreemd vermogen gefinancierd, die met een "matige" financiële positie met f 230.800,-, dat is respectievelijk 5% en 38% van het totale vermogen. De liquiditeiten (vorderingen, effecten en geldmiddelen) bedroegen voor eerstgenoemde bedrijven f 269.600,- (26%), voorlaatstgenoemde bedrijven f 53.100,- (9%).

Onder de groep bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie zijn de bedrijven van Boskoop e.o. sterk vertegenwoordigd, de bedrijven van overig Nederland komen wat meer voor onder de groep bedrijven met een "matige" financiële positie.

De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hebben gemiddeld per bedrijf f 85.000,- bespaard, die met een "matige" financiële positie f 26.900,- ontspaard (zie tabel 3.5).

Het beschikbaar bedrag aan eigen middelen - de som van de besparingen, de afschrijvingen en de overige mutaties in het eigen vermogen - bedroegen voor de bedrijven met een "zeer gunstige"

Tabel 3.4 Balans per 30 juni 1985 (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie					
	relatief zeer gunstig		relatief gunstig		relatief matig	
Aantal bedrijven	19		18		20	
Aantal bedrijven in procenten	33		33		34	
Activa	x1000 gld %		x1000 gld %		x1000 gld %	
Duurz. produktiemiddelen	549,2	53	395,6	64	382,6	63
Overige produktiemidd.	2,5	-	1,2	-	1,5	-
Liquiditeiten	269,6	26	72,7	12	53,1	9
Overige bezittingen	212,3	21	145,3	24	168,2	28
	1.033,6	100	614,8	100	605,4	100
Passiva						
Vreemd vermogen op korte termijn	18,5	2	15,9	3	27,4	4
Vreemd vermogen op lange termijn	29,0	3	83,0	13	203,4	34
Totaal vreemd vermogen	47,5	5	98,9	16	230,8	38
Eigen vermogen	986,1	95	515,9	84	374,6	62
Totaal	1.033,6	100	614,8	100	605,4	100
Procentuele verdeling van de bedrijven						
Boskoop e.o. (100%)	42		30		28	
Overig Nederland (100%)	21		36		43	

Tabel 3.5 Herkomst en besteding van middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	19	18	20
Herkomst van middelen:	x1000 gld	x1000 gld	x1000 gld.
Afschrijvingen	19,9	12,3	13,5
Besparingen	<u>85,0</u>	<u>8,5</u>	<u>-26,9</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	104,9	20,8	-13,4
Overige mutaties in het eigen vermogen	<u>-1,0</u>	<u>2,3</u>	<u>-0,8</u>
Totaal van eigen middelen	103,9	23,1	-14,2
Nieuwe leningen o/g op lange term.	-	22,3	-
Ov. mutaties in het vreemde vermogen	<u>5,9</u>	<u>4,7</u>	<u>8,0</u>
Totaal beschikbare middelen	109,8	50,1	-6,2
Besteding van middelen:			
Aflossingen op leningen o/g	8,3	4,3	11,1
Bruto-invest. vóór aftrek van WIR-premie	56,2	35,6	-15,0
Af: aanspraak op WIR-premie en KST	<u>7,0</u>	<u>4,7</u>	<u>2,3</u>
Bruto-invest. minus WIR-premie en KST	49,2	30,9	-17,3
Mut.in veldinvent, materialen e.d.	-0,1	-0,5	-0,2
Netto-investeringen en belegg. buiten het bedrijf	2,9	17,4	-2,8
Mutaties in liquiditeiten	<u>49,5</u>	<u>-2,0</u>	<u>3,0</u>
Totaal besteding van middelen	109,8	50,1	-6,2

financiële positie f 103.900,-, voor die met een "matige" financiële positie -f 4.200,-.

Het vreemde vermogen nam toe voor de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie met f 5.900,-, voor die met een "matige" financiële positie met f 8.000,-, zodat totaal aan middelen ter beschikking kwam resp. f 109.800,- en -f 6.200,-.

Door de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie werd f 8.300,- afgelost op leningen en f 49.200,- geïnvesteerd (minus de WIR-premie) in duurzame produktiemiddelen. Deze bedragen bedroegen voor de bedrijven met een "matige" financiële positie resp. f 11.100,- en -f 17.300,-. De f 17.300,- negatieve bruto-investeringen zijn vooral veroorzaakt door een negatieve aanwas op boomkwekerijgewassen, te weten f 20.520,- gemiddeld per bedrijf.

In tabel 3.6 zijn de gemiddelde cijfers betreffende de liquiditeit op korte termijn - voor de drie onderscheiden groepen van bedrijven - tot uitdrukking gebracht. De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hebben gemiddeld f 253.580,- meer aan middelen dan vreemd vermogen op korte termijn; op de bedrijven met een "matige" financiële positie was dit saldo f 27.200,-, dat is respectievelijk 95% en 13% van de kosten.

Tabel 3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1985 (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	19	18	20
A. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	272.160	73.910	54.660
B. Vreemd vermogen op korte termijn	<u>18.480</u>	<u>15.920</u>	<u>27.460</u>
Saldo (A minus B)	253.680	57.990	27.200
Idem in % van de kosten	95	29	13

Uit de spreiding van voornoemd saldo in procenten van de kosten blijkt onder andere dat 78% van de bedrijven met een "zeer gunstige" en 21% van de bedrijven met "matige" financiële positie een positief saldo had dat groter was dan 50% van de jaarkosten. Van laatstgenoemde bedrijven had 41% een negatief saldo (zie tabel 3.7).

Tabel 3.7 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in %)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	19	18	20
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 - 10% van de jaarkosten	-	-	13
10 - 0% van de jaarkosten	-	7	28
Totaal negatief	-	7	41
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	-	20	12
10 - 30% van de jaarkosten	12	16	18
30 - 50% van de jaarkosten	10	23	8
50 - 70% van de jaarkosten	22	17	10
70% en meer van de jaarkosten	56	17	11
Totaal positief	100	93	59
	100	100	100
Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)			
	95	36	16

In tabel 3.8 zijn van de drie onderscheiden groepen van bedrijven de belangrijkste kengetallen opgenomen.

- De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hadden een ondernemersoverschot van 15% die met een "matige" financiële positie van -30% van de kosten. Van de eerstgenoemde groep bedrijven had 62%, van de laatstgenoemde groep 13% een positief resultaat.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie nam het eigen vermogen toe met een bedrag gelijk aan 28% van de kosten; op de bedrijven met "matige" financiële positie nam het eigen vermogen af met 14% van de kosten. Op eerstgenoemde bedrijven nam het vreemde vermogen (per saldo) af met 1% van de kosten, op laatstgenoemde met 2% van de kosten.
- De bruto-investeringen bedroegen gemiddeld voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en een "matige" financiële positie resp. 18% en -9% van de kosten.
- De liquiditeit op korte termijn was per 30 juni 1985 voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en die met een "matige" financiële positie respectievelijk 95% en 16% van de kosten.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie bedroeg de solvabiliteit 95% zowel per 1 juli 1984 als per 30 juni 1985; op de bedrijven met een "matige" financiële positie daalde dit kengetal van 63% per 1 juli 1984 tot 62% per 30 juni 1985.
- De besparing van de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie bedroeg gemiddeld f 69.210,- per ondernemer; de ontsparing van die met een "matige" financiële positie was f 23.800,-.

Tabel 3.8 Diverse kengetallen over 1984/85

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	19	18	20
Aantal bedrijven in %	33	33	34
Jaar van bedrijfsovername	1965	1972	1969
Gem. leeftijd ondernemer	41	39	38
Opp. boomkwekerijprod. (are)	180	292	276
Aantal sbe	239	205	271
Aantal sbe per manjaar	75	81	110
Ondern.overschot in % v.d. kosten	15	-21	-30
Idem 1)	9	-22	-32
Percentage winstgevende bedrijven	62	2	13
Besparing in % v.d. kosten 1)	28	4	-14
Toename v.h. eigen vermogen in % van de kosten 1)	28	6	-14
Toename van het vreemde vermogen in % van de kosten 1)	-1	10	-2
Bruto-invest.in % v.d. kosten 1)	18	12	-9
Netto-invest.in % v.d. kosten 1)	11	6	-16
Liquid., voorraad materialen en veldinvent. minus vreemd vermogen op korte term. in % v.d. kosten 1)	95	36	16
Boekw. v.d. slijtende duurz. produktiemidd. in % v.d. nieuwwaarde per 1 juli 1984 1)	46	43	40
Idem per 30 juni 1985 1)	48	42	36
Eigen vermogen in % v.h. totale vermogen per 1 juli 1984	95	87	63
Eigen vermogen in % v.h. totale vermogen per 30 juni 1985	95	84	62
Idem 1)	95	87	60
Totaalinkomen per ondernemer	151.220	69.840	37.640
Af: premie volksverzek.	9.480	10.520	7.380
premie vrijw. verzek.	6.680	5.310	5.340
persoonlijke belastingen	22.410	6.820	4.340
betaald loon gezinsleden	3.910	3.750	3.850
ov. gezinsbestedingen	39.530	35.940	40.530
Totaal van gezinsbestedingen	82.010	62.340	61.440
Besparing per ondernemer	69.210	7.500	-23.800
Aantal ondern. gem. per bedrijf	1,23	1,13	1,13

1) Ongewogen gemiddelden.

Bijlagen

Bijlage 1 Grondgebruik over 1984/85 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal bedrijven in %	100	59	41
Aantal sbe	239	179	324
Boomkwekerijproducten	are	are	are
Bos-en haagplantsoen	54	0	130
Laan-park-en vruchtbomen	47	0	114
Rozenstruiken	42	0	101
Sierconiferen	46	25	77
Overige sierheesters en klimplanten	56	66	41
Vaste planten	1	1	0
Totaal boomkwekerij open grond	245	91	463
Boomkwekerij onder glas	4	5	4
Totaal boomkwekerij	249	96	467
Overige tuinbouwproducten	19	1	46
Braakland	24	4	53
Akkerbouw	48	0	116
Grasland	22	1	53
Verhuurd aan derden	10	1	21
Erf, blijvende paden, enz.	48	40	59
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	421 237	143 124	816 399

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1984/85 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers per bedrijf	1.16	1.06	1.32
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	39	40	38
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1.46	1.35	1.61
arbeid v/d echtgenotes	.22	.18	.27
arbeid v/d overige gezinsleden	.25	.20	.33
arbeid van vast perso- neel	.39	.44	.32
arbeid van los perso- neel	.41	.34	.51
Totale arbeidsbezetting	2.73	2.51	3.04
Energieverbruik:			
gas m ³ x 1000	1.1	.7	1.7
petroleum lt x 1000	.1	.2	.0
ov. olie lt x 1000	.6	1.0	.1
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	15	15	14
Idem in joules x 1.000.000.000	61	62	60
Electriciteit (x 1000 KWH)	3.2	2.1	4.8

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1984/85 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Omzet in %	100	57	43
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	593000	474000	761000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	14920	13660	16700
Afschrijving vaste plant- opstand	310	140	530
Huur en pacht	2380	830	4580
Rente	29690	26160	34700
Onderhoud	4270	3730	5020
Electriciteit	810	620	1070
Gas	630	410	950
Overige energiekosten	680	1020	190
Meststoffen	4610	4330	5010
Zaad-plant-en pootgoed	17660	15150	21240
Bestrijdingsmiddelen	2200	1430	3300
Overige materialen	15180	19000	9740
Veekosten	3500	0	8480
Werk door derden	2050	1090	3400
Afleveringskosten	8550	11260	4690
Autokosten 1)	3890	3890	3880
Arbeid ondernemers	71230	66000	78660
Arbeid echtgenotes	7370	6150	9110
Arbeid ov.gezinsleden	8600	6010	12280
Arbeid personeel	21030	19810	22760
Verlies op debiteuren	30	50	0
Overige kosten	8650	7110	10960
TOTAAL	228240	207850	257250
minus subsidie loon	220	140	330
TOTALE KOSTEN	228020	207710	256920
OPBRENGSTEN			
Groenten	3620	0	8800
Fruit	180	0	440
Snijbloemen	300	510	0
Boomkwekerij	193360	191740	195640
Mutatie veldinventaris	-160	0	-390
Akkerbouw en veeteelt	5710	0	13840
Overige opbrengsten	2510	1970	3280
Aanwas vaste plantopstand	810	290	1550
Aanwas boomkwekerij	-220	7150	-10720
TOTALE OPBRENGSTEN	206110	201660	212440
ONDERNEMERSOVERSCHOT	-21910	-6050	-44480
in % van de kosten	-10	-3	-17
in % van het geïn.v.verm.	-4	-1	-6
Arbeidsopbr. per mensjaar	31600	36570	25750

1) Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4. Spreiding van het ondernemersoverschot in % van de kosten (aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
50 en meer	11	-	26
50 - 40	4	4	4
40 - 30	14	9	22
30 - 20	8	6	11
20 - 10	20	23	16
10 - 0	<u>17</u>	<u>27</u>	<u>2</u>
Totaal verliesgevend	74	69	81
Positief			
0 - 10	11	14	6
10 - 20	2	2	2
20 - 30	10	13	6
30 en meer	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>5</u>
Totaal winstgevend	<u>26</u>	<u>31</u>	<u>19</u>
	100	100	100
Ondernemersoverschot per f 100,- kosten (ongew.gem.)	-15	-6	-27
Standaardfout	3,6	3,4	6,1

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1984/85
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	70	32	38
Ondernemersoverschot	-18820	-5740	-33710
Handenarbeid v.d. ondernemer	61180	62560	59620
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	42360	56820	25910
Berekende rente +	25500	24800	26300
Ontvangen rente +	150	120	190
Betaalde rente -	5110	4200	6160
Saldo	20540	20720	20330
Rentesubsidie	80	0	170
Ondernemersinkomen	62980	77540	46400
Handenarbeid echtgenote	6330	5830	6900
Handenarb. overige gezinsl.	7380	5690	9320
Gezinsinkomen uit bedrijf	76690	89060	62620
Inkomen buiten bedrijf	10930	12320	9330
Totaal inkomen	87620	101380	71950
Premie volksverzekering	9110	10640	7360
Premies vrijw. verzekering	5800	4520	7250
Persoonlijke belastingen	11450	14230	8290
Betaald loon gezinsleden	3840	4040	3620
Overige gezinsbestedingen	38730	45030	31560
Totaal van gezinsbestedingen	68930	78460	58080
Besparing	18690	22920	13870
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8110	9250	6800
Huren buiten bedrijf	230	300	140
Rente buiten bedrijf	3000	3680	2240
Uikering volksverzekeringen	3710	3620	3820
Inkomen uit arbeid	2080	2990	1060
Overige baten	210	90	330
Totaal positief	17340	19930	14390
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2770	3170	2310
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1030	1380	620
Rente prive-leningen	2610	3050	2100
Overige lasten	10	0	30
Totaal negatief	6410	7610	5050
Inkomen buiten bedrijf	10930	12320	9340

Bijlage 6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaalinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in %)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	ov. Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	70	32	38
<hr/>			
Arbeidsopbrengst ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	7	-	15
-f 30.000,- - -f 15.000,-	7	-	14
-f 15.000,- - f 0,-	6	4	9
f 0,- - f 15.000,-	6	7	5
f 15.000,- - f 30.000,-	24	18	31
f 30.000,- - f 45.000,-	13	17	9
f 45.000,- - f 60.000,-	15	28	-
f 60.000,- - f 90.000,-	8	9	8
f 90.000,- en meer	14	17	9
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
<hr/>			
Ondernemersinkomen ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	1	-	3
-f 30.000,- - -f 15.000,-	1	-	1
-f 15.000,- - f 0,-	10	-	21
f 0,- - f 15.000,-	8	4	11
f 15.000,- - f 30.000,-	15	5	25
f 30.000,- - f 45.000,-	13	15	11
f 45.000,- - f 60.000,-	13	20	5
f 60.000,- - f 90.000,-	20	30	10
f 90.000,- - f 120.000,-	6	9	3
f 120.000,- en meer	13	17	10
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
<hr/>			
Totaalinkomen ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	-	-	-
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-	-	-
-f 15.000,- - f 0,-	4	-	8
f 0,- - f 15.000,-	7	4	11
f 15.000,- - f 30.000,-	18	-	39
f 30.000,- - f 45.000,-	8	13	1
f 45.000,- - f 60.000,-	5	5	5
f 60.000,- - f 90.000,-	18	28	7
f 90.000,- - f 120.000,-	17	22	12
f 120.000,- en meer	23	28	17
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 7. Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aantal ondernemers	70	32	38
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 30.000,- en meer	16	7	25
f 30.000,- - f 15.000,-	6	4	8
f 15.000,- - f 0,-	<u>12</u>	<u>16</u>	<u>8</u>
Totaal negatief	34	27	41
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	28	24	34
f 15.000,- - f 30.000,-	8	13	3
f 30.000,- - f 45.000,-	12	19	4
f 45.000,- en meer	<u>18</u>	<u>17</u>	<u>18</u>
Totaal positief	<u>66</u>	<u>73</u>	<u>50</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	14920	13660	16700
Afschrijving vaste plantopst	300	150	540
Totaal van afschrijvingen	15220	13810	17240
Besparingen	21760	24180	18310
Totaal van afschrijvingen en besparingen	36980	37990	35550
Erfenissen en schenkingen	720	300	1310
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-520	-1240	510
Koerswinsten of -verliezen op effecten	260	320	180
Uitkering van levensverzek.	10	20	0
Vermogenssubsidies:			
- meer ontvangen dan bere- kende WIR-premie	-360	-20	-850
- investeringssubsidie	20	0	20
Totaal van vermogenssubs.	-340	-20	-830
Totaal van eigen middelen	37110	37370	36720
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	7270	0	17610
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	4590	7170	920
Totaal op lange termijn	11860	7170	18530
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	1620	-100	4080
Totaal van vreemde middelen	13480	7070	22610
Totaal beschikbare middelen	50590	44440	59330

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Aflossingen op leningen o/g	7950	9200	6170
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	3230	-2190	10940
- bedrijfsgebouwen	8520	4800	13820
- glasopstanden	4850	7870	540
- verwarmingsinstallaties	360	270	480
- overige installaties	3690	5100	1680
- machines en werktuigen	4390	2440	7170
- plantopstanden	910	290	1800
- boomkwekerij	-230	7150	-10720
- vee	-80	0	-200
- betaling op lopende invest	-5980	-3190	-9940
- overige inventaris	5470	7800	2140
Bruto investering voor af- trek van WIR-premie	25130	30340	17710
Af: aanspraak op WIR basis- premie en KST	4650	4820	4410
Bruto-investeringen minus WIR-premie	20480	25520	13300
Veldinventaris	-160	0	-390
Materialen	-20	260	-420
Vooruitbetaalde kosten	-90	-140	-10
Totaal ov.prod.middelen	-270	120	-820
Woningen	3660	1590	6610
Deelneme veiling e.d.	220	340	30
Leningen u/g	380	40	880
Overige beleggingen	1360	1160	1650
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	5620	3130	9170
Vorderingen	-10	-3870	5490
Effecten	4990	-80	12210
Spaarrekeningen	5660	5670	5660
Kas, bank en postgiro	6170	4760	8150
Totaal van mutaties en liquiditeiten	16810	6480	31510
Totaal bestedingen van middelen	50590	44450	59330

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Balans per 30 juni 1985 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde			
per begin v.h.boekjaar	45	45	45
Idem per einde boekjaar	43	45	42
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	151010	139920	166810
Bedrijfsgebouwen	25060	11890	43810
Glasopstanden	16110	19760	10910
Verwarmingsinstallaties	1560	1880	1100
Overige installaties	19790	21430	17450
Machines en werktuigen	23360	11000	40960
Plantopstanden	2810	1160	5150
Boomkwekerij	174120	155580	200500
Vee	1870	0	4530
Bet.op lop.investeringen	660	30	1560
Overige inventaris	25730	34620	13060
Totaal	442080	397270	505840
Ov.produktiemiddelen			
Veldinventaris	80	0	190
Voorraad materialen	1580	2090	870
Vooruitbetaalde kosten	80	110	30
Totaal	1740	2200	1090
Liquiditeiten:			
Vorderingen	29850	25800	35620
Effecten	11430	10310	13020
Spaarrekeningen e.d.	55720	51990	61020
Kas, lop.rek.banken/giro	34330	39450	27050
Totaal	131330	127550	136710
Overige bezittingen			
Woningen	162040	167770	153870
Deelnams veiling e.d.	960	1260	530
Leningen u/g	2880	960	5610
Diversen	9470	6200	14160
Totaal	175350	176190	174170
Totaal activa	750500	703210	817810
Passiva			
Vreemd vermogen	127030	112650	147490
Eigen vermogen	623470	590560	670320
Totaal passiva	750500	703210	817810
Eigen vern.in % v/h totaal vermogen	83	84	82

Bijlage 11 Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1985 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	77910	56900	107810
Leningen van familieleden	10310	9500	11460
Leningen van ov.partic.	5530	9200	300
Kredieten Rabobanken	11150	11930	10040
Overig	1410	2140	390
Totaal	106310	89670	130000
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	2370	2350	2410
Te betalen kosten	15480	17850	12100
Te betalen investeringen	1540	1500	1610
Overig	1330	1280	1370
Totaal	20720	22980	17490
Totaal vreemd vermogen	127030	112650	147490
vr.verm.in % v/h totaalverm.	17	16	18
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 30-06-1984	594570	566260	634860
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetb.	-120	-200	0
Herw. i.v.m.wijz.WIR-premie	690	560	870
Herw. a.g.v.prijswijziging	6450	370	15100
Eigen verm. per 1-07-1984	601590	566990	650830
Mut. eigen verm. in 1984/85	21880	23570	19480
Eigen vermogen per 30 juni 1985	623470	590560	670310

Bijlage 12. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1985 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
tot 20	-	-	-
20 - 30	3	5	-
30 - 40	3	3	2
40 - 50	2	-	4
50 - 60	10	14	5
60 - 70	8	2	4
70 - 80	14	9	23
80 - 90	12	11	18
90 - 100	48	56	44
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongew.gemiddelde)	81	81	80
Standaardfout	2,7	4,0	3,2

Bijlage 13 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 30-6-1985(gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Kas, lop. rekeningen banken en postgiro	34330	39460	27040
Spaarrekeningen e.d.	55720	51990	61020
Effecten	11430	10310	13020
Voorraad product en vorderingen	29850	25800	35620
Vorr.materialen e.d.	1660	2190	900
Veldinventaris	80	0	200
A. Totaal	133070	129750	137800
Te betalen omzet- en loonbelasting	2370	2350	2410
Te betalen kosten	15480	17850	12100
Te betalen investeringen	1540	1500	1610
Overig kort krediet	1320	1280	1370
B. Totaal vr.verm. op korte term.	20710	22980	17490
Saldo (A minus B)	112360	106770	120310
id. in % v/d kosten	49	51	47

Bijlage 14. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	overig Nederland
Aantal bedrijven	57	30	27
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
20 - 10% van de jaarkosten	4	5	4
10 - 0% van de jaarkosten	<u>12</u>	<u>11</u>	<u>13</u>
Totaal negatief	16	15	17
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	11	10	11
10 - 30% van de jaarkosten	15	12	21
30 - 50% van de jaarkosten	14	14	13
50 - 70% van de jaarkosten	16	26	2
70% en meer van de jaarkosten	<u>28</u>	<u>23</u>	<u>36</u>
Totaal positief	<u>84</u>	<u>85</u>	<u>83</u>
	100	100	100

Bijlage 15. Bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer) over de jaren 1981/82 t/m 1984/85 1)

	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85
Aantal bedrijven	56	57	57	57
Aantal ondernemers	67	69	67	70
Opp. boomwekerijgewassen in de open grond (are)	256	252	260	246
Id. onder glas (are)	4	5	5	4
Arbeidsbezetting in mensjaren	2,57	2,58	2,62	2,73
Kosten:				
Arbeidskosten 2)	94.200	102.120	103.300	108.010
Rentekosten	36.720	33.610	31.720	29.690
Afschrijvingen	13.410	14.030	13.780	15.230
Materiaalkosten	25.360	29.840	28.050	39.650
Overige kosten	<u>28.390</u>	<u>28.370</u>	<u>31.740</u>	<u>35.440</u>
Totale kosten	198.080	207.970	208.590	228.020
Opbrengsten:				
Boomwekerijprodukten	149.770	161.100	186.170	193.360
Mutatie van de voorraad boomwekerijprodukten	7.300	1.010	-200	-220
Overige opbrengsten	<u>4.880</u>	<u>4.720</u>	<u>5.020</u>	<u>12.970</u>
Totale opbrengsten	161.950	166.830	190.990	206.110
Ondernemersoverschot	-36.130	-41.140	-17.600	-21.910
Idem in % van de kosten	18	-20	-8	-10
Percentage winstgevende bedr.	16	15	37	26
Inkomen en besparing (per ondernemer)				
Arbeidsopbrengst ondernemer	21.030	21.870	43.630	42.360
Ondernemersinkomen	44.530	43.520	64.760	62.980
Gezinsinkomen uit bedrijf	53.070	53.360	71.870	76.690
Totaalinkomen	62.930	65.000	85.040	87.620
Premie volksverzekeringen	6.680	7.030	7.340	9.110
Premie vrijw.verzekeringen	4.600	4.930	4.960	5.800
Persoonlijke belastingen	4.770	5.970	7.100	11.450
Betaalde arb.kosten gezinsl.	2.010	2.270	1.170	3.840
Overige gezinsbestedingen	<u>39.860</u>	<u>38.620</u>	<u>41.910</u>	<u>38.730</u>
Totaal van gezinsbestedingen	<u>57.920</u>	<u>58.820</u>	<u>62.480</u>	<u>68.930</u>
Besparing	5.010	6.180	22.560	18.690
Percentage ondernemers met (positieve) besparing	55	70	72	66

1) Met ingang van het boekjaar 1984/85 is de steekproef vernieuwd.

2) Minus subsidie.

Bijlage 16. Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per 30 juni over de jaren 1981/82 t/m 1984/85 (gemiddeld per bedrijf) 1)

	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85
Aantal bedrijven	56	57	57	57
Herkomst	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Afschrijvingen	13,4	14,0	13,8	15,2
Besparingen	5,8	7,2	26,0	21,8
Totaal van afschr. en besp.	19,2	21,2	39,8	37,0
Ov. mutaties in het eigen verm.	3,2	1,5	-2,2	0,1
Totaal van eigen middelen	22,4	22,7	37,6	37,1
Nw. leningen o/g op lange term.	P.M.	P.M.	8,3	7,3
Ov. mutaties in het vr.vermogen	P.M.	P.M.	0,3	6,2
Totaal van beschikbare middelen	P.M.	P.M.	46,2	50,6
Besteding				
Aflossingen op leningen o/g	P.M.	P.M.	6,8	8,0
Bruto-invest. voor aftrek van WIR-premie	21,4	16,5	15,1	25,1
Af: aanspraak op WIR-basis-premie en KST	1,7	1,9	1,7	4,6
Bruto-inv. minus WIR-premie	19,7	14,6	13,4	20,5
Mut.in veldinv.,materialen e.d.	0,2	-0,2	0,4	-0,3
Netto-inv.en belegg.buiten het bedrijf	1,3	0,6	4,8	5,6
Mutaties in liquiditeiten	-2,9	7,4	20,8	16,8
Totale besteding van middelen	P.M.	P.M.	46,2	50,6
Balansen per 30 juni	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Activa				
Duurz. produktiemiddelen	423,5	405,3	417,1	442,1
Liq. en voorr.materialen e.d.	109,2	116,3	138,8	133,1
Overige bezittingen	183,6	185,0	183,0	175,3
Totaal activa	716,3	706,6	738,9	750,5
Passiva				
Vr. vermogen op korte termijn	16,9	18,1	22,6	20,7
Vr. vermogen op lange termijn	119,8	118,3	115,4	106,3
Totaal vreemd vermogen	136,7	136,4	138,0	127,0
Eigen vermogen	579,6	570,2	600,9	623,5
Totaal passiva	716,3	706,6	738,9	750,5
Eigen verm. in % v/h totaalverm.	81	81	81	83
Liquiditeit op korte termijn:				
Liquiditeiten, voorraad materialen e.d.	109,2	116,3	138,8	133,1
Vr. vermogen op korte termijn	16,9	18,1	22,7	20,7
Saldo	92,3	98,2	116,1	112,4
Idem in % van de kosten	47	47	56	49

1) Met ingang van het boekjaar 1984/85 is de steekproef vernieuwd.

LITERATUUR

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 22-83 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1983 (oogst 1983/84).
- No. 23-83 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Boskoop e.o., Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg over 1983/84.
- No. 21-83 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1983.
- No. 20-84 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1984.
- No. 18-84 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1984.
- No. 17-84 Rentabiliteit en financiering van de snijbloemeteelt onder glas in Nederland over 1984.
- No. 16-84 Rentabiliteit van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1984.
- No. 15-84 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1984.
- No. 19-84 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1984.